

Kernpunten Beleggingsbeleid Pensioenfonds TNO

Samen met uw werkgever legt u geld in voor uw pensioen. Pensioenfonds TNO belegt dat geld namens u. Het geld dat u en uw werkgever inleggen plus de beleggingsopbrengsten vormen samen het kapitaal voor uw toekomstig pensioen. Het doel is dat dit kapitaal in de loop van de tijd verder aangroeit en uiteindelijk een goed pensioen oplevert. Ook wanneer u met pensioen bent wordt uw kapitaal belegd door Pensioenfonds TNO.

Risico

Beleggen brengt risico's met zich mee. De waarde van de beleggingen kan stijgen, maar ook dalen. We hebben eerder een onderzoek gehouden onder iedereen die pensioen opbouwt of ontvangt bij ons fonds. Hierin vroegen we naar de voorkeur voor beleggen en het nemen van risico's. Het beleggingsbeleid van het fonds is afgeleid van de resultaten van dit onderzoek. Met het risico dat we kunnen, willen en mogen nemen als uitgangspunt streeft Pensioenfonds TNO naar een zo hoog mogelijke opbrengst van de beleggingsportefeuille. We spreiden daarom de risico's over verschillende landen, verschillende bedrijven, verschillende sectoren en verschillende soorten beleggingen. Hierna laten we zien hoe Pensioenfonds TNO de beleggingsportefeuille is opgebouwd.

Kaders

De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds moet voldoen aan verschillende kaders. Ten eerste zijn er de wettelijke kaders en de instructies van De Nederlandsche Bank. Deze houdt toezicht op de pensioensector en dus ook op Pensioenfonds TNO. Een voorbeeld van een wettelijke verplichting gaat over het risico van de beleggingsportefeuille, dat moet aansluiten bij de risicohouding van de deelnemers.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft ook kaders vastgelegd, waaraan de beleggingsportefeuille moet voldoen. Dit betreft onder andere:

- Het algemene Strategische Beleggingskader zoals dat voor het pensioenfonds is opgesteld. Dit kader geeft weer op basis van welke overtuigingen, principes en uitgangspunten het pensioenfonds belegt. Een voorbeeld van zo'n overtuiging is dat spreiding over verschillende beleggingscategorieën bijdraagt aan het verbeteren van de verhouding tussen het rendement en het risico van de beleggingsportefeuille.

- Pensioenfonds TNO wil een goed pensioen verzorgen voor haar deelnemers en heeft de ambities concreet gemaakt in een evenwichtig kader door middel van doelstellingen/criteria, maatstaven en bandbreedtes.
- De portefeuille moet zodanig zijn opgebouwd dat de pensioenregeling op een beheersbare manier kan worden uitgevoerd.
- Pensioenfonds TNO streeft naar een beleggingsportefeuille waarmee binnen de gestelde kaders en mogelijkheden maatschappelijk verantwoord wordt belegd.

Samenstelling van de beleggingsportefeuille

De beleggingsportefeuille is te splitsen in twee delen. Afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer wordt er voor een bepaald deel belegd in de '**beschermingsportefeuille**' en een bepaald deel in de '**rendementsportefeuille**'. We leggen eerst uit hoe deze twee portefeuilles zijn samengesteld en daarna hoe we deze per deelnemer verdelen.

In de **beschermingsportefeuille** wordt het rendement behaald dat bedoeld is om te voorkomen dat de pensioenen die we uitbetalen omlaag gaan als gevolg van een daling in de rente. We noemen dit het '**beschermingsrendement**'. Daar heeft Pensioenfonds TNO speciale beleggingen voor met een laag risicoprofiel. We hebben hiervoor onder andere staatsobligaties van Europese landen zoals Nederland en Duitsland in de portefeuille. We nemen heel weinig risico met dit deel van de portefeuille, dat er vooral voor zorgt dat de pensioenuitkeringen stabiel blijven.

De andere portefeuille, de **rendementsportefeuille** zorgt voor het soort rendement waar veel mensen aan denken bij 'beleggen': de winst die ervoor zorgt dat uw pensioen uiteindelijk meer is dan de inleg. Dit rendement noemen we het '**overrendement**'. De beleggingen die moeten zorgen voor het overrendement zijn wat risicovoller. De opbrengst kan ook negatief zijn. Maar dit soort beleggingen is nodig om uiteindelijk een goed pensioen te krijgen.

De rendementsportefeuille is een mix van aandelenfondsen die wereldwijd beleggen en meerdere categorieën bedrijfsobligaties in Europa. Het pensioenfonds belegt daarnaast ook in vastgoed. We hebben verdere spreiding aangebracht door te beleggen in aandelen, obligaties en vastgoed dat beursgenoteerd is, maar ook wordt een deel belegd in categorieën die niet op de effectenbeurs verhandelbaar zijn.

Per categorie hebben we een of meer managers geselecteerd, die het vermogen van het pensioenfonds voor ons beheren. Bij de selectie van de beheerders kijken we of hun fonds zo goed mogelijk past bij het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Naast een goed rendement en een goede beheersing van de risico's, kijken we bijvoorbeeld of het beleggingsbeleid van het fonds aansluit bij het duurzaamheidsbeleid van het pensioenfonds, de kosten en of operationele processen goed lopen.

Het ene fonds heeft een groter gewicht in de rendementsportefeuille dan het andere fonds. Dit heeft te maken met het totale risico dat we met de beleggingen willen lopen. Het aandelengedeelte bestaat daarom voor een groot gedeelte uit een wereldwijd gespreid aandelenfonds met een sterke focus op duurzaamheid, dat aangevuld wordt met diverse fondsen met een kleiner gewicht, zowel beursgenoteerd als niet beursgenoteerd. Deze spreiding zorgt voor een lager risico van het aandelengedeelte omdat we voor het rendement niet meer afhankelijk zijn van de ontwikkeling van één markt binnen de gehele aandelenmarkt, die een stuk breder is. Vastgoed is onderverdeeld in een portefeuille met beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen.

Er bestaan ook meerdere categorieën obligaties, die ook variëren in risico. Naast overheden die staatsobligaties uitgeven, geven ook bedrijven obligaties uit. Net als bij aandelen hebben we ook hier een 'basis' gedeelte, ingevuld met bedrijfsobligaties die het laagste risico hebben. En dit hebben we net als bij aandelen ook aangevuld met diverse obligatiecategorieën die een hoger risico hebben, maar ook kans op een hoger rendement.

De verhouding tussen alle fondsen in de portefeuille is vastgesteld op basis van het verwachte rendement en het risico per categorie. Om pensioenuitkeringen te kunnen doen, is een bepaald rendement op de beleggingen nodig. Via berekeningen kan worden vastgesteld wat de beste verhouding van alle fondsen in de portefeuille is, om aan deze doelstelling te voldoen, zonder dat het risico te hoog wordt.

Verdeling van de beleggingsportefeuille

We hebben net gezien dat beleggingsportefeuille van het pensioenfonds bestaat uit de beschermingsportefeuille en de rendementsportefeuille, en hoe deze zijn samengesteld. Daarvoor zagen we al dat we onderzoek gedaan hebben naar de risicohouding van de deelnemers van het pensioenfonds. Hierbij is ook gekeken naar de verschillen per leeftijdscategorie.

Ouderen willen bijvoorbeeld over het algemeen minder risico nemen aangezien ze vooral belang hebben bij een stabiele pensioenuitkering. Voor jongeren is het aantrekkelijker om meer risico te nemen, omdat dit de kans op een hoger eindkapitaal vergroot. Een hoger eindkapitaal betekent dat ze later een hoger pensioen kunnen verwachten. Een voordeel van het nieuwe pensioenstelsel is dat we hier nu wel rekening mee kunnen houden.

Gegeven de verwachte rendementen van de beschermings- en rendementsportefeuilles en de risicohouding zoals die geldt per leeftijdsgroep, hebben we heel veel berekeningen gemaakt om tot een goede verdeling te komen tussen de twee portefeuilles. Qua risico

en rendement sluiten deze het beste aan bij zowel het rendement dat behaald moet worden als het risico dat de deelnemers gemiddeld genomen willen lopen. De berekeningen zijn getoetst en goedgekeurd door het bestuur en De Nederlandsche Bank.

De verdeling tussen de rendementsportefeuille en de beschermingsportefeuille verschilt per leeftijd. In onze systemen wordt gekeken hoe oud iemand is en op basis daarvan wordt de verdeling tussen de twee portefeuilles vastgesteld.

Jongere deelnemers tot 40 jaar beleggen vooral in de rendementsportefeuille en een klein deel in beschermingsportefeuille. Vanaf 40 jaar gaat de verhouding schuiven en wordt in 25 jaar het belang in de beschermingsportefeuille opgebouwd. Halverwege, bij een leeftijd van de deelnemer van 52 jaar is de verhouding dus ongeveer 50%/50% tussen beide portefeuilles. De verhouding voor deelnemers vanaf 65 jaar is min of meer omgekeerd aan die van de personen onder de 40.

Hoewel het uitgangspunt is dat het rendement van de beleggingsportefeuille voldoende is om een stabiele pensioenuitkering te verzorgen, kan het zijn dat de ene keer het rendement hoger is dan nodig is, en dat de andere keer het rendement lager is. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat pensioenuitkeringen moeten worden verlaagd als gevolg van lagere rendementen bij de beleggingen, zijn er twee instrumenten die het pensioenfonds kan inzetten.

Het eerste instrument is spreiding van winsten en verliezen op de beleggingen over een periode van drie jaar. Dit dempt het effect van slechte beleggingsjaren op de pensioenuitkeringen. En voor zover dit niet toereikend is, hebben we nog een solidariteitsreserve die kan worden ingezet om verlaging van pensioenuitkeringen zoveel mogelijk te voorkomen. Er is duidelijk vastgelegd in welke gevallen er geld naar de reserve gaat (bij een hoger rendement) en wanneer en hoe er vanuit de reserve pensioenuitkeringen aangevuld worden.